

Forskning har læring i fokus

En stærk interesse for det pædagogiske personale præger stadig den nyeste forskningslitteratur, viser en oversigt som Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning har lavet for EVA. Men til forskel fra forrige år er der nu mere fokus på børnene.

FORSKNING

AF EVA HOLDFLOD PALLESEN

Hvilke emner inden for 0-6-års-området er forskerne optaget af lige nu – og hvad fortæller den nyeste forskning os om de emner? Det har EVA bedt en såkaldt reviewgruppe under Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning om at svare på.

Gruppen – der består af fem førende nordiske forskere inden for 0-6-års-området – har kortlagt alle de udgivelser der er kommet i 2007 i Danmark, Norge og Sverige, og vurderet dem ud fra kriterier for god forskning. Rapporten ligger i forlængelse af en tilsvarende kortlægning af forskningslitteraturen fra 2006 som Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning gennemførte for EVA sidste år, og som fremgik af Bakspejlet 2008.

Der er kortlagt 54 undersøgelser af dagtilbudsområdet som blev udgivet i 2007, og 46 vurderes at opfylde de opstillede kriterier for god forskning.

Fokus på kommunikation, relationer og læring

Der er et stærkt forskningsmæssigt fokus på det der foregår hos og mellem børn og voksne i daginstitutionens hverdag. Emner som kommunikation, relationer og børns læreprocesser står således højt på dagsordenen i forskningen i 2007. Læring står øverst placeret med 11 undersøgelser hvoraf de fleste fokuserer på sprogindlæring og emner der er relateret til læsning/skrivning.

Derimod fokuserer undersøgelserne ikke i særligt stort omfang på de større samfundsmæssige sammenhænge som dagtil-

budslivet udfolder sig inden for – eller de spørgsmål der knytter sig hertil. 6 af de 54 undersøgelser har fokus på de historiske, kulturelle, politiske eller økonomiske sammenhænge, og 2 undersøgelser retter sig direkte mod ledelse og organisation.

Fokus på de professionelle voksne – ikke forældrene

Ligesom i 2006 fokuserer en stor andel af undersøgelserne på de voksne i daginstitutionen, først og fremmest det pædagogiske personale. Knap tre fjerdedele af undersøgelserne har personalegruppen i fokus. Men til forskel fra 2006 har næsten lige så mange undersøgelser fra 2007 også børnene i fokus – typisk i kombination med et fokus på det pædagogiske personale. 9 af undersøgelserne omhandler alene børnene.

Interessen for de voksne i daginstitutionernes hverdag gælder imidlertid ikke forældrene. Ingen undersøgelser i 2007 retter sig alene mod forældrene, mens 15 af undersøgelserne inddrager forældrene sammen med andre grupper i undersøgelsens fokus.

Kun få undersøgelser interesserer sig for effekt og virkning

Overblikket over forskningen fra 2007 giver et billede af at skandinavisk forskning kun i begrænset omfang fokuserer på effekter og virkninger af dagtilbuddenes praksis. 7 undersøgelser fra 2007 – mod 14 i 2006 – beskæftiger sig med spørgsmålet om effekter.

Rapporten peger desuden på at der ikke er nogen særlig stærk tradition for interventionsstudier i skandinavisk forskning, dvs. forskning der studerer en afgrænset indsats rettet mod børnene.

Smagsprøver på forskningen i 2007

Støttende relationer afhjælper adfærdsproblemer

Dette forskningsprojekt undersøger interventioner, dvs. afgrænsede indsatser, rettet imod børn med udbredte adfærdsproblemer. En hovedkonklusion er at de børn der har færre konflikter med pædagogerne og får etableret støttende sociale relationer, også er mere accepteret af deres jævnaldrende.

Forfatterne konkluderer at interventioner fremover skal rette sig mod at skabe positive og støttende relationer mellem pædagog og barn, frem for at barnet alene underkastes et terapeutisk forløb. Det kræver imidlertid at pædagogen er i stand til at give positiv respons frem for kun at arbejde med barnets aggressive og negative adfærd.

Drugli, M.B.; Larsson, B.; Clifford, G.; Fossum, S.: **Pervasive and Non-Pervasive Conduct Problems in a Clinic Sample Aged 4-8 Years: Child, Family and Day-Care/School Factors.** *Scandinavian Journal of Educational Research*, 51(5).

Daginstitutioner skaber venskabsrelationer

En svensk undersøgelse beskriver hvordan børns venskabsrelationer i førskolealderen ser ud, og hvordan de skabes og vedligeholdes. Undersøgelsen viser at de fleste børn opnår følelsen af tilhørsforhold eller andre sociale relationer. Men ca. 14 af børnene kender ikke følelsen af at høre til.

Forfatteren identificerer fire forskellige mønstre for venskabsrelationer der optræder i svenske daginstitutioner: Et hvor alle børn er valgt som nogens ven, et hvor alle børn vælger en ven, et hvor et eller flere børn er

valgt som nogens ven, og et hvor et eller flere børn ikke betragter sig selv som en der har en ven. Undersøgelsen konkluderer at forskellene ikke kan forklares ud fra systematiske forskelle hos de børn der går i dagtilbuddene, men skal forklares ud fra forskelligheder i daginstitutionernes pædagogiske praksis.

Jonsdottir, E.: **Barns kamratrelationer i förskolan: Samhörighet, tillhörighet, vänskap, utanförskap.** Malmö, Malmö Högskola.

Sundhed: Politik og praksis

Undersøgelsen afdækker om og hvordan daginstitutionernes politikker for kost og fysisk aktivitet har indflydelse på pædagogisk praksis. Undersøgelsen viser at langt hovedparten af de danske daginstitutioner (86 %) har en politik på kost- og motionsområdet, og at der er en klar sammenhæng mellem det at have en politik og de typer af aktivite-

ter og arrangementer der gennemføres som en del af det pædagogiske arbejde.

Grønfeldt, V.; Nyboe, M.; Egberg Mikkelsen, B.: **Hvor sunde er de danske børnehaver? Resultater fra en spørgeskemaundersøgelse blandt dagtilbud til 3-6 årige.** København, Fødevareinstituttet.

FORSKNING

Mænd i daginstitutioner

En norsk undersøgelse sætter fokus på mænd i daginstitutioner. Undersøgelsen konkluderer at det er vanskeligt for mandlige pædagoger at falde til i en kvindedomineret verden som daginstitutionen. De mænd som trives med jobbet og er motiverede, arbejder i naturbørnehaver.

Undersøgelsen forsøger også at forklare hvorfor det er svært at rekruttere og fastholde mænd i pædagogfaget. Faktorer som fagets lave sociale status og den lave løn medfører at mandlige pædagoger oplever at de skal forsvare over for omgivelserne at de ikke er i et maskulint job. Desuden mangler de mandlige forbilleder.

Hvis mænd skal rekrutteres og fastholdes i pædagogfaget, kræver det at de selv finder frem til strategier som medfører en stilling som fx leder, eller at de indtager en maskulin position i naturbørnehaver, eller at hele daginstitutionens område får en højere status.

Lysklett, O.B.; Emilsen, K.: **De er mange, de er motiverede, de er menn i natur- og friluftsbørnehage! Sluttrapport fra projektet "Menn i natur- og friluftsbørnehager"**. Trondheim, Dronning Mauds Minne Høgskole for førskolelæreruddanning.

Kan daginstitutioner gøre en forskel?

Projektet undersøger om daginstitutionen kan gøre en forskel for de socialt udsatte børn. Det konkluderes bl.a. at danske daginstitutioner ikke arbejder pædagogisk systematisk og målrettet med læring der modarbejder social arv og ulighed, og at de professionelle i daginstitutionerne ikke tror på langtidseffekten af arbejdet med udsatte børn.

Forfatteren anbefaler bl.a. at indsatser der sigter på at gøre en forskel, skal fokusere på at løfte handlekompetencen hos pædagogerne, de skal have en innovativ tilgang til arbejdet frem for at fokusere på det enkelte barns mangler, og så skal de have opbakning i det politiske og administrative system.

Jensen, B.: **Kan daginstitutioner gøre en forskel? Erfaringer fra empirisk forskning og perspektiver for fremtiden. I: Ploug, N. (red.): Social arv og social ulighed.** København, Hans Reitzels Forlag. S. 68-100.